

STORTINGET

Innst. 210 L

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 4 L (2019–2020)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i straffeprosessloven og politiregisterloven mv. (behandling av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonsskontroll mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i denne proposisjonen endringer i lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) §§ 216 g og 216 i om sletting og videre bruk av opplysninger innhentet ved kommunikasjonsskontroll. Det foreslås også endringer i lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven) § 50 om sletting, sperring og avlevering av opplysninger som ikke lenger er nødvendige for formålet. Reglene skal etter forslaget også gjelde for romavlytting og dataavlesing, og så langt de passer for skjult kameraovervåking og teknisk sporing.

Forslaget går i hovedtrekk ut på at opplysninger fra kommunikasjonsskontroll som ikke er brukt i saken, som hovedregel skal sperres ved rettskraftig dom og henleggelse. Sperring innebærer at opplysningene merkes i den hensikt å begrense den fremtidige behandlingen, jf. politiregisterloven § 2 nr. 10. Videre er det i forslaget gitt regler om hva sperrede opplysninger kan benyttes til. Det foreslås også en hjemmel for å gi nærmere forskrifter om sletting og bruk av sperrede opplysninger.

Departementet foreslår at gjeldende straffeprosesslov § 216 g bokstav a om behandling av overskudds-

informasjon fra kommunikasjonsskontroll oppheves. Nye regler om behandling av overskuddsinformasjon foreslås gitt i politiregisterloven § 50 nytt tredje ledd.

Ettersom opplysningene ikke tilintetgjøres, er personverngarantiene ved sperring i utgangspunktet svakere enn ved sletting. Når sperring likevel er foreslått som hovedregel, er det begrunnet i rettssikkerhetshensyn. Det er i praksis meget vanskelig å vurdere hva som vil kunne få betydning ved en eventuell fremtidig gjenåpning av saken eller gjenopptakelse av etterforskning, og dette innebærer en fare for at man sletter opplysninger som kunne hatt betydning for en eventuell senere rettslig vurdering av saken. Ingen høringsinstanser har hatt innvendinger mot sperring som hovedregel.

Forslagene medfører behov for enkelte tilpasninger i teknisk utstyr. Merutgiftene til dette forventes å være av et begrenset omfang, og dekkes innenfor gjeldende budsjettammer under kapittel 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten og kapittel 444 Politiets sikkerhetstjeneste (PST).

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Zaineb Al-Samarai, lederen Lene Vågslid og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss, Peter Frølich og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Kari Kjønnaas Kjos, fra Senterpartiet, Jenny Klinge og Emilie Enger Mehl, fra Sosialistisk Venstreparti, Solveig Skaugvoll Foss, og fra Venstre Solveig Schytz, viser til Prop. 4 L (2019–2020) Endringer i straffeprosessloven og politiregisterloven mv. (behandling av overskuddsinformasjon fra kommu-

nikasjonskontroll mv.). Komiteen registrerer at det foreslås endringer i straffeprosessloven §§ 216 g og 216 i og politiregisterloven § 50. Endringene omhandler henholdsvis sletting og videre bruk av opplysninger innhentet ved kommunikasjonskontroll, og sletting, sperring og avlevering av opplysninger som ikke lenger er nødvendige for formålet. Komiteen viser videre til at regelendringene skal gjelde for romavlytting og dataavlesning, og så langt de passer for skjult kameraovervåking og teknisk sporing.

Komiteen viser til at forslaget i hovedtrekk går ut på at opplysninger fra kommunikasjonskontroll som ikke er brukt i saken, som hovedregel skal sperres ved rettskraftig dom og henleggelse. Videre foreslås det regler for hva sperrede opplysninger kan benyttes til. Komiteen viser til at det også foreslås en hjemmel for å gi nærmere forskrifter om sletting og bruk av sperrede opplysninger. Til slutt foreslås det at gjeldende straffeprosesslov § 216 g bokstav a om behandling av kommunikasjonskontroll oppheves. Nye regler om behandling av overskuddsinformasjon foreslås gitt i politiregisterloven § 50 nytt tredje ledd.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil vise at regjeringen med dette følger opp deler av anmodningsvedtak nr. 806 av 6. juni 2016 som ble vedtatt under behandlingen av Prop. 68 L (2015–2016) om skjulte tvangsmidler.

Flertallet støtter forslaget om at opplysninger fra kommunikasjonskontroll som ikke er brukt i saken, ikke skal slettes, men som hovedregel skal sperres ved rettskraftig dom og henleggelse.

Flertallet er enig med et flertall av høringsinstansene som mener regelverket er best tilgjengelig og sammenhengende når det er samlet i straffeprosesslovens kapittel om kommunikasjonskontroll, og mener at en fragmentering av regelverket slik det foreslås ved å overføre regler til politiregisterloven vil vanskeliggjøre praktiseringen.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å samle reglene om behandling av overskuddsinformasjon fremmet i Prop. 4 L (2019–2020) i straffeprosessloven.»

Flertallet merker seg at Stortingets EOS-utvalg mener at eventuelle begrensninger av bruken av overskuddsinformasjon fra dataavlesning også bør vurderes for bruk av dataavlesning som metode i forebyggende øyemed. Flertallet er enig i at dette ikke adresseres i tilstrekkelig grad i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til begrepet «sperring» og ønsker å utdy-

pe hva som menes med det. Sperring er nærmere definert i politiregisterloven og politiregisterforskriften. Sperring er definert i politiregisterloven § 2 nr. 10 som «markering av lagrede opplysninger i den hensikt å begrense den fremtidige behandlingen av disse opplysningene».

Disse medlemmer viser til at bestemmelsene innebærer en begrenset adgang til sperrede opplysninger. I politiregisterforskriften § 15-2 annet ledd står det blant annet følgende:

«Opplysninger som er sperret skal holdes atskilt. Tilgang til opplysninger som er sperret skal begrenses til så få personer som mulig, og bare gis til personer som har fått særskilt bemyndigelse, jf. også § 8-4 annet ledd.»

Disse medlemmer viser videre til at adgangen til å bruke sperrede opplysninger også er begrenset. Det følger av politiregisterloven § 52 at opplysninger som er sperret, «kan bare brukes til de formål som gjorde at opplysningen ikke ble slettet. Kongen gir i forskrift nærmere regler om hvilke formål sperrede opplysninger kan brukes til».

Disse medlemmer vil for øvrig vise til at det i Prop. 4 L (2019–2020) er presisert i lovforslaget hva de sperrede opplysningene skal kunne brukes til. I forslag til nytt tredje ledd i § 50 i politiregisterloven fremgår det at sperrede opplysninger kun skal kunne benyttes ved begjæring om gjenåpning, ved gjenopptakelse av etterforskning, eller for å ivareta siktedes legitime interesser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser for øvrig til Arbeiderpartiets merknader i Innst. 343 L (2015–2016) om Endringer i straffeprosessloven mv. (skjulte tvangsmidler).

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A fremmes av en samlet komité. Tilråding B fremmes av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k

A.

v e d t a k t i l l o v

om endringer i straffeprosessloven og politiregisterloven mv. (behandling av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonskontroll mv.)

I

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endringer:

§ 202 a nytt tiende ledd skal lyde:

Reglene i § 216 g gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 202 c nytt åttende ledd skal lyde:

Reglene i § 216 g gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 216 g skal lyde:

§ 216 g. *Opplysninger innhentet ved kommunikasjonskontroll behandles etter reglene i politiregisterloven § 50 tredje ledd.*

Opplysninger som retten etter reglene i §§ 117 til 120 og 122 ikke vil kunne kreve vedkommendes vitneforklaring om skal slettes, med mindre vedkommende mistenkes for en straffbar handling som kunne ha gitt selvstendig grunnlag for kontrollen.

§ 216 a annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 216 h første ledd skal lyde:

Kontrollutvalget skal føre kontroll med politiets og påtalemyndighetens behandling av saker etter dette kapittel og politiregisterloven § 50 tredje ledd. Dette gjelder likevel ikke saker som omfattes av lov om kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste.

§ 216 i bokstav h, i og ny j skal lyde:

- h) for å gi underretning etter § 216 j,
- i) for at Politiets sikkerhetstjeneste kan utlevere opplysninger til Etterretningstjenesten dersom det er nødvendig for forebyggelses- og sikkerhetsmessige formål,
- j) *i saker om erstatning etter kapittel 31.*

II

I lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven) skal § 50 nytt tredje ledd lyde:

Opplysninger innhentet ved kommunikasjonskontroll som ikke er brukt i saken, skal sperres når saken er avgjort ved rettskraftig dom eller endelig henleggelsesbeslutning. Sperrede opplysninger kan benyttes ved begjæring om gjenåpning, ved gjenopptakelse av etterforskning, eller for å ivareta siktedes legitime interesser. Opplysninger som det etter straffeprosessloven § 216 g ikke er adgang til å beholde, skal slettes så snart som mulig. Bestemmelsen gjelder tilsvarende for opplysninger innhentet etter straffeprosessloven §§ 216 m og 216 o, og for opplysninger innhentet etter straffeprosessloven §§ 202 a og 202 c så langt den passer. Kongen gir i forskrift nærmere regler om sletting og bruk av sperrede opplysninger fra kommunikasjonskontroll.

III

I lov 21. juni 2013 nr. 86 om endringer i straffeprosessloven mv. oppheves i del I om endringer i lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker følgende: § 202 a nytt tiende ledd, § 202 c nytt åttende ledd, og endringen av § 216 g.

IV

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

B.

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å samle reglene om behandling av overskuddsinformasjon fremmet i Prop. 4 L (2019–2020) i straffeprosessloven.

Oslo, i justiskomiteen, den 24. mars 2020

Lene Vågslid

leder

Peter Frølich

ordfører

